

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยของรัฐ

Causal Factors Affecting the Learning Strategy of Faculty of Nurse in State University

Corresponding author E-mail: jenwit_10@hotmail.co.th

(Received: November 11, 2019; Revised: March 5,

2020; Accepted: April 28, 2020)

นิชาภัทร มณีพันธ์ (Nichapat Maneephan)¹

จำลอง วงษ์ประเสริฐ (Jumlong Wongprasert)²

ปาริชาติ รัตนราช (Parichat Rattanarat)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาและสังเคราะห์ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยของรัฐ 2) เพื่อสร้างโมเดลสมการโครงสร้างยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยของรัฐ และ 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยของรัฐกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 8 สถาบัน จำนวนห้องเรียน 8 ห้องเรียน และจำนวนนักศึกษา 480 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรทำนาย 2) ตัวแปรตามยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล คลอบคลุม 20 ตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variables) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) แบบมีตัวแปรแฝง (Latent Variable)

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยของรัฐ มี 3 องค์ประกอบ คือ 1) การระบุปัญหาและวางแผนการเรียนรู้ 2) การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

2. โมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยของรัฐ ที่มีอิทธิพลทางตรง คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และลักษณะมุ่งอนาคตที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และที่มีอิทธิพลทางอ้อม คือ เจตคติต่อการเรียนและความภาคภูมิใจในสถาบัน

1 นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต วิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Student of Doctor of Philosophy Program, Research and educational evaluation, Ubon Ratchathani Rajabhat University.

2 รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Assoc.Prof, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University.

3 อาจารย์ประจำ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Lecturer, Faculty of Nursing, Ubon Ratchathani Rajabhat University.

3. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดล พบว่าโมเดลสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $X^2 = 94.963$, $df = 74$, $p = .051$, $CFI = .998$, $TLI = .994$, $RMSEA = .024$, $SRMR = .031$ และ $X^2 / df = 1.283$ เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลของตัวแปรทำนายที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ปัจจัยการรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และปัจจัยลักษณะมุ่งอนาคต มีอิทธิพลทางตรงต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย ($R^2 = .708$) อธิบายได้ว่าตัวแปรทำนายทั้งสามสามารถอธิบายองค์ประกอบยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 70.80

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์การเรียนรู้, โมเดลสมการโครงสร้าง, นักศึกษาพยาบาล

ABSTRACT

This research aimed to 1) study and synthesize learning strategies of nursing students State university 2) create a model of the equation for the learning strategy structure of nursing students State university 3) check the consistency of the equation model for the learning strategy structure of nursing students State university With empirical data. The sample consisted of nursing student northeastern state university currently. Studying in Year2, Semester1, Academic Year 2018, amount 8 institutions and the number of students is 480, which is derived from multi-stage random sampling. The variables were divided into 2 groups: 1) predictor variables 2) dependent variables in learning strategy of faculty of Nurse. The questionnaire factors affecting the learning strategy of faculty of nurse covered to 20 observed variables. The data were analyzed by using structural equation model with latent variable.

The findings revealed;

1. Components of the learning strategy of nursing students Public universities have 3 components which are 1) problem identification and learning planning, 2) practice of educational activities, and 3) evaluation and improvement.

2. Modeling the relationship of factors affecting the learning strategy of nursing students Public universities found that factors affecting the learning strategy of nursing students State university Which has direct influence is Self-efficacy Motivation for achievement And the future orientation Which has direct and indirect influence is the perceived ability of oneself And the indirect influence is Attitude towards learning And pride in the institution

3. Model validity results It was found that the model was in harmony with the empirical data. $X^2 = 94.963$, $df = 74$, $p = .051$, CFI = 0.998, TLI = .994, RMSEA = .024, SRMR = .031 และ $X^2 / df = 1.283$ considering the magnitude of the predictive variables affecting the learning strategy of nursing students, it was found that factors of self-efficacy Motivation for achievement And future orientation factors Had a direct influence on the learning strategy of nursing students with statistical significance at the level of .01 . And the prediction coefficient ($R^2 = 0.708$) explained that the three predictor variables could explain 70.80% of the learning strategy components of nursing students.

Keywords: Learning Strategy, Structural Equation Model, Nursing student

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกในศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องมาจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goal: SDGs: 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว สิ่งต่างๆ เหล่านี้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนใน

ประเทศอย่างมาก ประชาชนจึงมีความจำเป็นในการปรับตัวปรับใจเพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ทั้งนี้มีประชาชนจำนวนมากที่ต้องเผชิญกับความยากลำบากในการปรับตัว ซึ่งนำไปสู่ปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาสุขภาพซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ จากรายงานจำนวนครั้งของผู้ป่วยนอกที่เข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขของสำนักงานนโยบาย กระทรวงสาธารณสุข ที่รายงานว่าในปี 2554 มีจำนวนมากถึง 172,416,262 ครั้ง ในขณะที่จำนวนผู้ป่วยในที่เข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในปี 2554 มีจำนวนมากถึง 12,078,096 ครั้ง (Office of Policy, Ministry of Public Health, 2012) ข้อมูลดังกล่าวนอกจากจะแสดงให้เห็นถึงปัญหาสุขภาพของประชาชนไทยแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นว่า บุคลากรทางการแพทย์ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างมากในการให้การดูแลรักษาผู้ป่วยต้องมีภาระและความรับผิดชอบเป็นอย่างมาก

พยาบาลเป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการให้การดูแลผู้ป่วย โดยพยาบาลจะเป็นผู้ที่ให้บริการสังคม ด้านการดูแล ส่งเสริม ป้องกัน รักษาและฟื้นฟูทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ พยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องเสียสละ อดทน เพราะลักษณะงานหลักคือการให้การดูแลผู้ป่วย ตั้งแต่อาการเริ่มแรกจนถึงผู้ป่วยที่อยู่ในระยะสุดท้ายของโรค ตลอดจนมีการปฏิบัติงานภายใต้ความกดดันที่สูงเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด เนื่องจากมีชีวิตของผู้ป่วยเป็นเดิมพัน ดังนั้นบุคคลที่จะก้าวเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลนั้น จำเป็นต้องตระหนักถึงภารกิจและความยากลำบากที่จะเกิดขึ้นตามมา ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาเป็นนักศึกษาพยาบาลจนไปถึงการก้าวเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลในอนาคต ความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าในวิชาชีพ ความสุขในการศึกษา ตลอดจนการปฏิบัติงานจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาพยาบาลเหล่านั้น

นักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาอยู่นั้น เป็นช่วงที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการปลูกฝัง ค่านิยมที่เหมาะสมเพื่อก้าวสู่การเป็นวิชาชีพที่มีคุณภาพในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ว่า “การพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญยิ่งขึ้นไปนั้น ย่อมต้องพัฒนาบุคคลก่อน การที่จะพัฒนาบุคคลนั้นต้องปัจจัยประการเดียว คือการศึกษา” และสอดคล้องกับแนวนโยบายหนึ่งของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ.2562 ซึ่งมุ่งเป้าที่การยกระดับพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูงตอบ

โจทย์ภาคอุตสาหกรรมและไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นการทำงานเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของประเทศพัฒนาคนและหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นคณะหนึ่งที่สนองนโยบายการพัฒนาบุคลากรทางสุขภาพที่ขาดแคลนให้มีเพิ่มขึ้น ภายใต้การกำกับมาตรฐานจากสภาการพยาบาล ปัจจุบันมีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐ ที่ผ่านการรับรองหลักสูตรจากสภาการพยาบาลและมีบัณฑิตแล้ว มีจำนวน 28 สถาบัน ซึ่งมีศักยภาพสูงในการผลิตนักศึกษาพยาบาลที่จะเป็นกำลังสำคัญของวิชาชีพพยาบาลในอนาคต โดยคุณลักษณะสำคัญที่นักศึกษาพยาบาลควรต้องมีตั้งแต่เริ่มต้นของการเป็นนักศึกษาพยาบาล ซึ่งน่าจะนำไปสู่การเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีความเป็นมาตรฐานในวิชาชีพได้อย่างแท้จริง ให้บริการผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณลักษณะหนึ่งก็คือ การมียุทธศาสตร์การเรียนรู้ (Thailand Nursing and Midwifery Council, 2020)

ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลจึงมีความสำคัญและเป็นช่องทางให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและการใช้ชีวิตตลอดหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ 4 ปีในรั้วมหาวิทยาลัย โดยกลุ่มนักศึกษาพยาบาลนั้น จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มเข้ามาเรียนในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ อาจารย์จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษามียุทธศาสตร์การเรียนรู้โดยเริ่มมุ่งเน้นในชั้นปีที่ 2 อย่างจริงจัง เนื่องจากชั้นปีที่ 1 ยังมีอัตราการคงอยู่ไม่คงที่ อาจมีการตัดสินใจเปลี่ยนหลักสูตรการเรียนได้ ซึ่งยุทธศาสตร์การเรียนรู้นี้จะส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลประสบความสำเร็จในการเรียนทั้งใน

และนอกห้องเรียนได้ สอดคล้องกับ Lindgren (1989) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนนั้นขึ้นอยู่กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ร้อยละ 33 ซึ่งค่ากล่าวดังกล่าวใกล้เคียงกับค่ากล่าวของ Maddox (1985) ที่กล่าวว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จได้ถึงประมาณร้อยละ 40 หากผู้เรียนมีความมานะพยายาม รู้จักใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน สอดคล้องกับ Mehren & Lehman (1995) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนจะเรียนได้ดีเพียงใดนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับเขาว์ปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่มีองค์ประกอบด้านยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่จะมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย ดังนั้นยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาจึงมีความสำคัญและพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้มีหลากหลายองค์ประกอบ

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์พยาบาลที่ดูแลและปฏิบัติงานกับนักศึกษาพยาบาล พบว่างานวิจัยที่ผ่านมาไม่พบว่าศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลโดยตรง ส่วนใหญ่จะพบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของกลุ่มอื่นๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลบางองค์ประกอบ ด้วยการใช้เครื่องมือ SEM โดยผู้วิจัยศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล คือ 1) การรับรู้ความสามารถของตนเอง 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3) ลักษณะมุ่งอนาคต 4) เจตคติต่อการเรียน 5) ความภาคภูมิใจในสถาบัน เพื่อให้อาจารย์ในคณะพยาบาลศาสตร์สามารถนำมาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

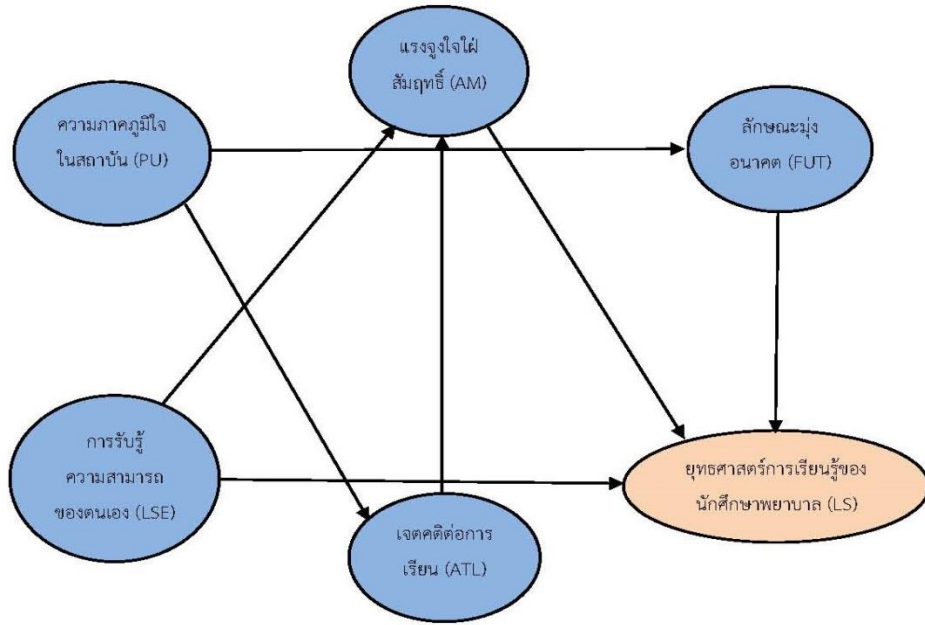
1. เพื่อศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ
2. เพื่อสร้างโมเดลสมการโครงสร้างยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ
3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยของรัฐกับข้อมูลเชิงประจักษ์

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ประยุกต์แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ 8 ขั้น ของกาเย่ (Gagne) ที่ให้ความสำคัญในการจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกาเย่เชื่อว่าผลการเรียนรู้หรือความสามารถด้านต่างๆ ของมนุษย์ มีอยู่ 5 ประเภทและที่สำคัญประเภทหนึ่งคือ มนุษย์มีกลวิธีในการเรียนรู้ (Cognitive strategy) โดยองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ คือ 1) ผู้เรียน (Learner) มีระบบสัมผัสและระบบประสาทในการรับรู้ 2) สิ่งเร้า (Stimulus) คือ สถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และ 3) การตอบสนอง (Response) คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาสิ่งเร้าที่จะทำให้เกิดกลวิธีการเรียนรู้ (Cognitive strategy) หรือยุทธศาสตร์การเรียนรู้ (Learning Strategies) ของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ นั้น มีหลายปัจจัย โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์งานวิจัยและได้ให้

ความสำคัญศึกษาปัจจัยดังนี้ คือ 1. การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน 2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3. ลักษณะมุ่งอนาคต 4. เจตคติต่อการเรียน 5. ความภาคภูมิใจในสถาบัน

ผู้วิจัยจึงใช้กรอบแนวคิดความสัมพันธ์ดังกล่าวเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษา ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยของรัฐ

สมมติฐานการวิจัย

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ระเบียบและวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) แบ่งการดำเนินการวิจัย เป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่หนึ่ง พัฒนารอบแนวคิดการวิจัยจากการวิจัยเอกสาร เพื่อศึกษาโมเดลปัจจัย

เชิงสาเหตุต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยของรัฐ

ระยะที่สอง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในภาคสนาม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุตามกรอบแนวคิดในการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 28 สถาบัน รวมจำนวนนักศึกษา 2,500 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 ภาค การศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 8 สถาบัน จำนวนห้องเรียน 8 ห้องเรียน และจำนวนนักศึกษา 480 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลาย ขั้นตอน (multi-stage random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยของรัฐ ข้อคำถามครอบคลุมตัวแปร 6 ตัวและ 20 ตัวแปรสังเกตได้ โดยแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้าน ความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) โดย ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และมีการตรวจสอบ ความเที่ยงโดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาคที่มากกว่า .5 จึงจะถือว่าใช้ได้ (Kanchanawasi, 2007) โดยเกณฑ์การประเมิน ความเที่ยงใช้หลักแห่งความชัดเจน (Rules of Thumb) ของ George & Mallery (2003) ผล ปรากฏว่าแบบสอบถามมี ช่วงพิสัยความเที่ยง ระหว่าง .868 - .934 โดยนำเครื่องมือที่ได้เก็บ รวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัย ของรัฐ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ช่วงเดือน พฤศจิกายน 2561 – มีนาคม 2562

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ได้รับการอนุมัติจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เลขที่รับรอง HE 612026 ลำดับที่ 010/2561 ผู้วิจัยจัดทำ การเอกสารแจกและเข้าพบนักศึกษาเพื่อแนะนำ

ตัวชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ขอคำยินยอมเข้าร่วมการศึกษาโดยสมัครใจ สิทธิในการตอบรับ หรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยโดยไม่มีผลต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียน พร้อมทั้งเปิด โอกาสให้ซักถามข้อสงสัย ลงลายมือชื่อยินยอม เข้าร่วมการวิจัย โดยข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการ วิจัยครั้งนี้จะถูกเก็บเป็นความลับโดยไม่มีการระบุ ชื่อกลุ่มหรือสถาบันของกลุ่มตัวอย่างและมีการ นำเสนอข้อมูลครั้งนี้ในภาพรวมและนำไปใช้ ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยหลังจาก ได้รับหนังสือรับรองการพิจารณาจากคณะกรรมการ จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แล้วจึงขอหนังสือขอ ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เพื่อขออนุญาต และขอความอนุเคราะห์จากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 สถาบัน ซึ่งเป็นสถาบันของกลุ่มตัวอย่างเพื่อแจ้งให้ นักศึกษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่างทราบและขอความ อนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ใน การตอบแบบสอบถาม พร้อมส่งแบบสอบถามถึง คณะพยาบาลศาสตร์สถาบันของกลุ่มตัวอย่าง ทางไปรษณีย์ สถาบันละ 1 ชุด และขอความ อนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 2 สัปดาห์ หลังจากที่ได้รับแบบสอบถาม โดยแนบซองและ ดวงตราไปรษณีย์ไปด้วยเพื่ออำนวยความสะดวก ในการจัดส่งแบบสอบถามกลับคืน

3. ตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถาม ที่สมบูรณ์ที่ได้รับไปวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอน ต่อไปและหากพบว่าสถาบันใดยังไม่ส่งแบบสอบถาม คืนตามกำหนด ผู้วิจัยจะส่งหนังสือขอความร่วมมือใน

การตอบแบบสอบถามอีกครั้ง จนได้รับแบบสอบถาม
ขั้นต่ำคือร้อยละ 80 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์
โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation
Model) แบบมีตัวแปรแฝง (Latent Variable)
ด้วยโปรแกรม Mplus 7.3

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาและสังเคราะห์องค์
ประกอบของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษา
พยาบาลตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ
ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ได้องค์ประกอบที่สำคัญ 3
องค์ประกอบ คือ คือ 1) การระบุปัญหาและการวางแผนการ 2) การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การ
ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

2. ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดล
ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของ
นักศึกษาพยาบาลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความ
สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ
เป็นไปตามกรอบแนวคิดในการวิจัย กล่าวคือ
ปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของ
นักศึกษาพยาบาล คือ การรับรู้ความสามารถของ
ตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต เจตคติ
ต่อการเรียนและความภาคภูมิใจในสถาบัน มี
อิทธิพลทางตรง คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และ
ลักษณะมุ่งอนาคต มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม

คือ การรับรู้ความสามารถของตนเองและมีอิทธิพล
ทางอ้อม คือ เจตคติต่อการเรียนผ่านตัวแปร
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความภาคภูมิใจในสถาบัน
ผ่านตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต

การตรวจสอบความตรงของโมเดล
ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุยุทธศาสตร์การเรียนรู้
พบว่าโมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้างหรือมีความ
สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และสามารถแสดง
ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบ
ความตรงของโมเดล ค่า $X^2 = 94.963$, $df = 74$,
 $p = .051$, $CFI = .998$, $TLI = .994$, $RMSEA =$
 $.024$, $SRMR = .031$ และ $X^2 / df = 1.283$ ค่า
 X^2 / df มีค่าน้อยกว่า 2 ค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มี
ค่าใกล้เคียง 1 ค่าดัชนี RMSEA และ SRMR มีค่า
ต่ำกว่า .05 และผลการวิจัยพบว่าตัวแปรทำนาย
ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษา
พยาบาลระดับบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 ทั้ง 5 ตัวแปรคือ 1) การรับรู้
ความสามารถของตนเอง 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3)
ลักษณะมุ่งอนาคต โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรง
เท่ากับ .289, 0.184, .800 ตามลำดับ 4) เจตคติต่อ
การเรียน 5) ความภาคภูมิใจในสถาบัน มีขนาด
อิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .053 และ .022 โดยชุดตัว
แปรทำนายสามารถอธิบายความแปรปรวน
ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาได้ร้อยละ
70.80 ($R^2 = .708$)

ตารางที่ 1 แสดงขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมในโมเดลเชิงสาเหตุยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรทำนาย	อิทธิพล		
	DE	IE	TE
Within	LS1		
1. LSE	0.700**	0.471**	1.171**
2. AM	0.000	0.169**	0.353**
3. ATL	0.000	0.053**	0.932**
4. FUT	0.080**	0.000	0.391**
5. PU	0.000	0.022**	1.045**

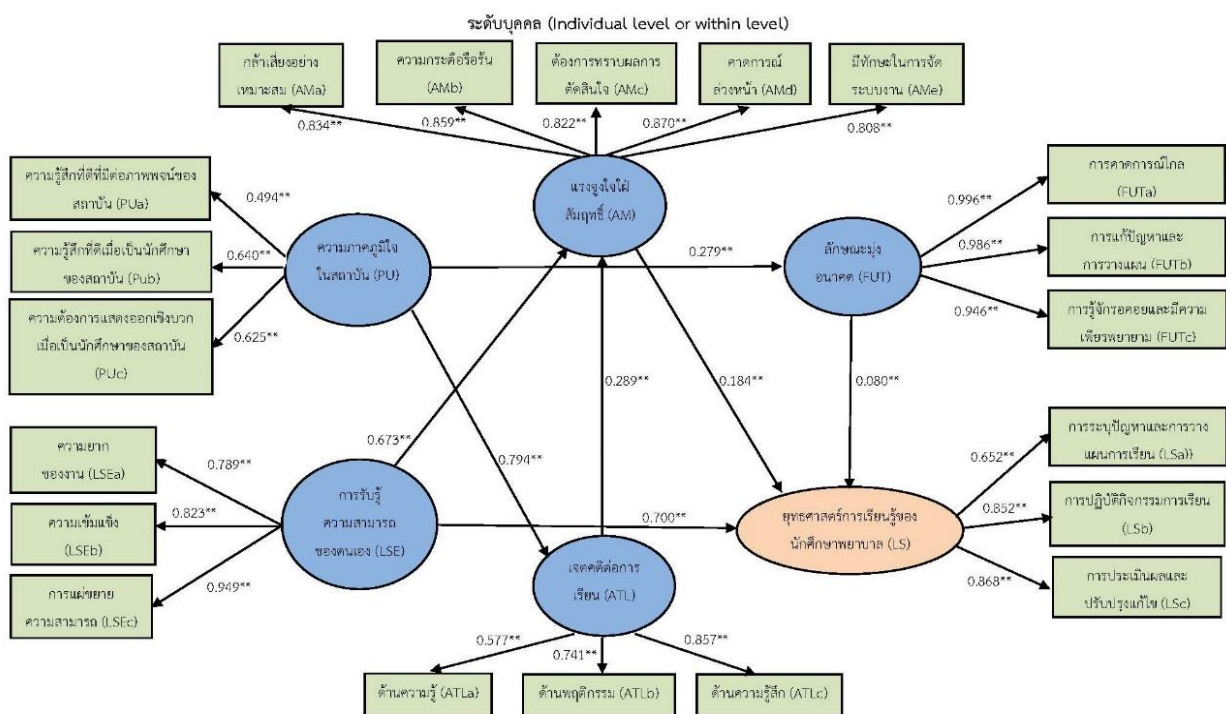
$\chi^2 = 94.963$, $df = 74$, $p = .051$, $\chi^2/df = 1.283$, CFI = .998, TLI = .994

R^2 ของโมเดลเชิงสาเหตุยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล (LS) = .635**

หมายเหตุ: 1. * หมายถึง $p < 0.05$, ** หมายถึง $p < 0.01$

2. DE = Direct Effect (อิทธิพลทางตรง), IE = Indirect Effect (อิทธิพลทางอ้อม),

TE = Total Effect (อิทธิพลรวม)

ภาพแสดง โมเดลเชิงสาเหตุยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลของตัวแปรที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ที่ประยุกต์ใช้การบูรณาการพหุมิติเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล

ได้องค์ประกอบของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ 3 องค์ประกอบ คือ 1. การระบุปัญหาและการวางแผนการเรียนรู้ 2. การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3. การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับนิสเบทและชัคสมิท (Riding & Raner, 1998; Nisbet & Shucksmith, 1986) ซึ่งได้เสนอแนวคิดว่ายุทธศาสตร์การเรียนรู้มีลักษณะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities) อย่างหนึ่งแต่จะแตกต่างจากกิจกรรมการเรียนรู้ทั่วไป ที่ยุทธศาสตร์การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดขึ้นเองอย่างตั้งใจเพื่ออำนวยความสะดวกสูงสุดต่อการเรียนรู้ต่างๆ ของตน ในขณะที่กิจกรรมการเรียนรู้ทั่วไป ครูเป็นผู้กำหนดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนปฏิบัติ ซึ่งอาจจะเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนแต่ละคนมากหรือน้อยแตกต่างกัน ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตามแนวคิดของ นิสเบท และชัคสมิท จึงมีลักษณะเป็นลำดับขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน 6 ขั้นตอน ได้แก่ การระบุปัญหา (Asking Question) การวางแผน (Planning) การกำกับกับการปฏิบัติงาน (Monitoring) การตรวจสอบผลงาน (Checking) การปรับปรุงแก้ไข (Revising) และการทดสอบตนเอง (Self-Testing) ซึ่งในทุกขั้นตอนจะสามารถวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในนักศึกษาได้ และจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยยังพบปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลทั้งหมด 5 ปัจจัยที่สำคัญและเชื่อมโยงกัน คือ

การรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต เจตคติต่อการเรียนและความภาคภูมิใจในสถาบันและพบว่า มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ตัวแปรทำนายยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล

ตัวแปรทำนาย เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลของตัวแปรทำนายที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ได้รับอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (LSE) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (AM) และลักษณะมุ่งอนาคต โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลทางตรงในทางบวกเท่ากับ .474, .379 และ .421 ($p < .01$) และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย ($R^2 = .691$) อธิบายได้ว่าตัวแปรทำนายทั้งสามสามารถอธิบายองค์ประกอบของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ได้ร้อยละ 69.10 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และลักษณะมุ่งอนาคตในการเรียนพยาบาลแล้วจะส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล

สำหรับอิทธิพลทางอ้อม พบว่า ความภาคภูมิใจต่อสถาบันมีอิทธิพลทางตรงต่อลักษณะมุ่งอนาคตมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ .379 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอิทธิพลทางตรงต่อเจตคติต่อการเรียนมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ .894 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อยุทธศาสตร์การ

เรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ผ่านลักษณะมุ่งอนาคตและเจตคติต่อการเรียน มีขนาดอิทธิพล .424 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย ($R^2=.798$) อธิบายได้ว่าตัวแปรความภาคภูมิใจต่อสถาบันสามารถอธิบายองค์ประกอบของเจตคติต่อการเรียน ได้ร้อยละ 79.80 แสดงว่าความภาคภูมิใจต่อสถาบันของนักศึกษาพยาบาลส่งผลต่อเจตคติต่อการเรียนสูงและยังส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลสูงอีกด้วย

เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลโดยรวมที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล พบว่าปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลรวมสูงสุดโดยมีค่าเท่ากับ .803 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตและเจตคติต่อการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลรวม มีค่าเท่ากับ .474 ทั้งนี้ตัวแปรทำนาย สามารถอธิบายความแปรปรวนต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ได้ร้อยละ 79.80 ($R^2= 0.798$) สอดคล้องกับงานวิจัยของพิพัฒน์พงษ์ สมใจ และ ภัทรพร เกษสังข์ (Somjai & Ketsung, 2014) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การรับรู้ความสามารถของตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต และเจตคติทางการเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ในการศึกษาค้นคว้านี้มีการประยุกต์ใช้โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในการศึกษายุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล เป็นวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการศึกษาหน่วยวิเคราะห์ที่มีโครงสร้างข้อมูลที่มีความซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิเคราะห์ทางสถิติที่ได้จะต้องกระทำโดยมีความรู้ความเข้าใจในเชิงทฤษฎีของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ซึ่งในงานวิจัยนี้มีขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา ประกอบด้วยเขตพื้นที่คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยของรัฐภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 8 สถาบัน ดังนั้นหากหน่วยงานสถาบันทางการศึกษาที่อยู่นอกเขตการศึกษาวิจัยนี้จะนำไปใช้ ต้องนำไปปรับใช้ทั้งในส่วนของการเครื่องมือ และตัวแปรที่ส่งผลให้มีความเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานทางการศึกษานั้นๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรปัจจัยในระดับเดียวจำนวน 5 ตัวแปรที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาตัวแปรเป็นแบบพหุระดับ เพื่อเป็นไปตามธรรมชาติของข้อมูลที่มีระดับลดหลั่นกัน

2) ควรใช้การศึกษาวิจัยแบบผสมวิธีอย่างชัดเจนในการศึกษาตัวแปรที่ได้จากการศึกษาโดยการประยุกต์ใช้บูรณาการพหุมิติเพื่อการสังเคราะห์ตัวแปรที่มีความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.
จำลอง วงษ์ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
หลัก และอาจารย์ ดร.ปาริชาติ รัตนราช อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ให้คำแนะนำเพื่อแก้ไข

ข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีตลอดมา
จนสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง
และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงและ
ครอบครัวและกัลยาณมิตรทุกคนที่เป็นกำลังใจใน
การทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จตามความตั้งใจ

References

- Farmer, G. L. (2000). Use of multilevel covariance structure analysis to evaluate the multilevel nature of theoretical constructs. *Social Worker Research, 24*, 180-191.
- Fiedler, F. E., & Chemers, M. M. (1974). *Leadership and effectiveness management*. Glenville, IL: Scott.
- Gauy, F., Mageau, A., & Vellerand, J. R. (2003). On the hierarchical of self-determined motivation: a test of top-down, bottom-up, reciprocal, and horizontal effect. *Personality and Social Psychology Bulletin, 29*, 992-1004
- Hossler, D., & Stage, F. K. (1992). Family and high school experience influences on the postsecondary educational plans of ninth-grade students. *American Educational Research, 29*, 425-451.
- Hox, J. J.(2002). *Multilevel analysis: Techniques and applications*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Kanchanawasi, S. (2007). Multilevel Analysis. 4th edition, Bangkok: Chulalongkorn University (in Thai).
- Kertpit, P., & Chatsuphakun, K. (2000). *Learning strategies and education of teenage students*. Sector Academic Guidance and Educational Psychology Srinakharinwirot University: Bangkok. (in Thai).
- Maddox, H. (1985). *How to study*. London: The English Language Book Society.